

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΒΙΟΥ
ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1965 - 1966

(Archives de Cinematographie. Materiel folklorique cinematographié
pendant les années 1965 - 1966).

Ἡ περιουλλογὴ ἐκδηλώσεων τοῦ λαϊκοῦ πολιτισμοῦ διὰ κινηματογρα-
φήσεως, ὡς ἀναφέρεται εἰς τὸν ΙΖ' (1964) τόμον τῆς Ἑπετηρίδος,
σελ. 251, συνεχίσθη καὶ κατὰ τὰ ἔτη 1965 καὶ 1966 ὡς κατωτέρω.

Α') ΕΤΟΥΣ 1965' (ANNÉE 1965)

1. — *Λαϊκὰ λατρευτικὰ τελετὰ εἰς τὴν Μακεδονίαν (χωρίον Καλὴ Βρύση τοῦ νομοῦ Δράμας) ἀπὸ 5-8 Ἰανουαρίου.*

α) 5 Ἰανουαρίου (παραμονὴ Θεοφανείων): Ἀποπομπὴ ἐκ τῶν οἰκιῶν τῶν Καλικαντζάρων, δαιμονικῶν ὄντων. Ραντισμὸς ἀμπέλων δι' ἁγιασμοῦ. Τελετουργικὸν δεῖπνον τῆς οἰκογενείας. β) 6 Ἰανουαρίου (Θεοφάνεια): Ἁγιασμός. Διάφοροι ἐθιμικὰ πράξεις. Μεταμφιέσεις («μπαμπούγεροι»). γ) 7 Ἰανουαρίου (Ἁγ. Ἰωάννου): Μεταμφιέσεις. δ) 8 Ἰανουαρίου (Ἁγ. Δομνίκης «ἡμέρα τῆς μαμμῆς»): Μεταμφιέσεις καὶ παράστασις ὑπὸ τῶν μετημφιεσμένων τελέσεως γάμου.

Κινηματογράφησις εἰς Καλὴν Βρύσην Δράμας τὴν 5-8 Ἰανουαρίου 1965. Ταυνία ἠχητικὴ (μαγνητικῆς ἐγγραφῆς), μήκους 284 μ. Ἄρ. εἰσαγ. βιβλ. κινημ. ταιν. 27. Ἄρ. χ/φου περιγραφῆς 2937, σελ. 7-19.

2. — *Λαϊκὰ παραστάσεις «Καλόγερος» τὴν Δευτέραν τῆς Τυρινῆς ἐβδομάδος εἰς Ἁγίαν Ἐλένην Σερρών.*

Μεταμφιέσεις. Τελετουργικὴ σπορὰ δημοτικῶν. Θανάτωσις τοῦ πρωταγωνιστοῦ καὶ ἀνάστασις αὐτοῦ.

Κινηματ. τὴν Δευτέραν τῆς τυρινῆς ἐβδομάδος (1ην Μαρτίου) 1965 εἰς Ἁγίαν Ἐλένην Σερρών. Ταυν. 220 μ. Ἄρ. εἰσ. 28. Ἄρ. χ/φου 2938, σελ. 7-17.

¹ Αἱ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο κινηματογραφήσεις ἐξετελέσθησαν ὑπὸ τοῦ φιλολόγου Γ. Ν. Αἰκατερινίδου ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ προγράμματος Λαογραφικῆς ἐρεῦνης, ἐκτελουμένου ἐν τῷ Λαογραφικῷ Ἀρχεῖῳ (νῦν Κέντρῳ Ἑρεῦνης τῆς Ἑλλην. Λαογραφίας) ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Καθηγητοῦ, Διευθυντοῦ τοῦ Ἀρχείου, Γ. Κ. Σπυριδάκη, διὰ τῆς οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως τοῦ Βασιτικοῦ Ἰδρύματος Ἑρευνῶν (Β.Ι.Ε.).

3. — *Ἀγερμοὶ κορασιῶν τὸ Σάββατον τοῦ Λαζάρου εἰς Ἁγίαν Ἐλένην Σερρῶν.*
 α') Κορίτσια ἐκ τῶν ἐντοπιῶν κατοίκων, φέροντα ἔνδυμα ἐνγλίκων γυναικῶν, περιέρχονται καθ' ὁμάδας τὰς οἰκίας τοῦ χωρίου τὴν πρωίαν τοῦ Σαββάτου τοῦ Λαζάρου καὶ τραγουδοῦν εἰδικὰ τραγούδια μετὰ ἐκτελέσεως χορῶν. β') Εἰς τὸ αὐτὸ χωρίον κοράσια ἐκ προσφύγων ἀπὸ τὸ Κωστὶ Ἄνατ. Θράκης, φέροντα εἰς χεῖρας ὁμοίωμα τοῦ Λαζάρου, τὸν «Λάζαρη», τραγουδοῦν ὁμοίως εἰδικὰ τραγούδια.
 Αἱ ὁμάδες αὗται λαμβάνουν φιλοδώρημα ἀπὸ τὴν οἰκοκυρὰν κάθε οἰκογενείας.
 Κινηματ. κατὰ τὸ Σάββατον τοῦ Λαζάρου (17 Ἀπριλίου 1965) εἰς τὴν Ἁγίαν Ἐλένην Σερρῶν. Ταινία ἠχητικὴ (μαγνητικῆς ἔγγραφ.) 60 μ. Ἄρ. εἰσ. 29. Ἄρ. χ/φου 2946, σ. 155.
4. — *Ἀγερμοὶ κορασιῶν τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων εἰς Βαμβακόφυτον Σερρῶν.*
 Κοράσια εἰς ὁμάδας, ἐνδεδυμένα μὲ τὸ τοπικὸν φόρεμα, περιέρχονται τὰς οἰκίας τοῦ χωρίου ἕδοντα καὶ χορεύοντα.
 Κινηματ. τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων (18 Ἀπριλίου 1965) εἰς Βαμβακόφυτον Σερρῶν. Ταινία ἠχητικὴ (μαγνητ. ἔγγραφης), 30 μ. Ἄρ. εἰσ. 30. Ἄρ. χ/φου. 2946, σ. 156.
5. — *Θερσιμὸς (κοπή) τῆς σικάλεως εἰς Ἁγίαν Ἐλένην Σερρῶν.*
 Κινηματογράφησις τῆς ἐργασίας τῆς κοπῆς τῆς σικάλεως μὲ τὴν «κόσσα», ἥτοι διὰ μεγάλου δρεπάνου μὲ μακρὸν στελεῶν, καὶ τῆς μεταφορᾶς αὐτῆς εἰς ἀποθήκην διὰ τετρατρόχου ἀμάξης, συρομένης ὑπὸ βοῶν.
 Κινηματ. εἰς Ἁγίαν Ἐλένην Σερρῶν κατ' Ἀπρίλιον 1965. Ταινία 60 μ. Ἀριθμ. εἰσ. 31. Ἄρ. χ/φου 2946, σ. 157.
6. — *Θρησκευτικὰ λαϊκὰ ἔθιμα τὴν Μεγάλην Παρασκευὴν εἰς Βαμβακόφυτον Σερρῶν.*
 Διανυκτέρευσις καὶ ἐγκοίμησις εἰς τὴν ἐκκλησίαν παρὰ τὸν Ἐσταυρωμένον. Τοποθέτησις ἀναθημάτων ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ. Διέλευσις τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου κάτω ἀπὸ τὸν Ἐπιτάφιον.
 Κινηματ. τὴν Μεγ. Πέμτην καὶ Μεγ. Παρασκευὴν (22-23 Ἀπριλίου 1965) εἰς Βαμβακόφυτον Σερρῶν. Ταινία 30 μ. Ἄρ. εἰσ. 32. Ἄρ. χ/φου 2946, σ. 157.
7. — *Λαϊκὸς πανηγυρισμὸς τῆς εορτῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου εἰς Νέον Σούλι Σερρῶν τὴν Τρίτην τῆς Διακαινησίμου.*
 Ἡ λαϊκὴ πανήγυρις αὕτη τελεῖται τὴν ἐπομένην πάντοτε τῆς ἐκκλησιαστικῆς εορτῆς τοῦ Ἁγίου. Μετὰ τὴν λειτουργίαν τελεῖται ἁγιασμός, εἶτα δὲ γίνεται περιφορὰ τῶν εἰκόνων καὶ τῶν λαβάρων τῶν ἐκκλησιῶν κύκλῳ εἰς τὰ σύνορα τῆς ἀγροτικῆς περιφερείας τοῦ χωρίου καὶ τοποθέτησις ὑψώματος (ἀντιδώρου) ἐπὶ τοῦ κορμοῦ 4 θαλερῶν δένδρων πρὸς τὸν σκοπὸν

τῆς προστασίας τοῦ χωρίου ἐκ πτώσεως χαλάζης. Εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ χωρίου ἄδονται εἰδικὰ ἄσματα, ἐκτελουμένων συγχρόνως καὶ χορῶν. Ἀκολούθως λαμβάνει χώραν ἀναπαράστασις τοῦ θαύματος τῆς δρακοντοκτονίας ὑπὸ τοῦ Ἀγίου, ἐν συνεχείᾳ δὲ τελοῦνται ἀγῶνες δρόμου κ.ἄ. ἀγωνίσματα. Κινηματ. τὴν Τρίτην τῆς Διακαινησίμου (27 Ἀπριλίου 1965) εἰς Νέον Σοῦλι (πρῶην Σουμπάσκιω) Σερρῶν. Ταινία 170 μ. Ἀρ. εἰς. 33. Ἀρ. χ/φου 2946, σελ. 158-160.

8. — *Περιφορὰ εἰκόνων καὶ δημοτελῆς θυσία («κουρμπάνι») τὴν Πέμπτην τῆς Διακαινησίμου εἰς τὸ χωρίον Κάτω Ὁρεινῇ Σερρῶν.*

α') Ἡ περιφορὰ τῶν εἰκόνων λαμβάνει χώραν μετὰ τὴν λειτουργίαν κύκλω εἰς τὰ σύνορα τῆς ἀγροτικῆς περιοχῆς τοῦ χωρίου, κατὰ τὸν πρὸ μεσημβρίας χρόνον, ἀποβλέπει δὲ εἰς τὴν προστασίαν τῆς παραγωγῆς ἐκ πτώσεως χαλάζης. β') Ἡ δημοτελής θυσία τελεῖται κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας. Πᾶσαι αἱ οἰκογένειαι τοῦ χωρίου λαμβάνουν τεμάχιον ἐκ τοῦ ἐψημένου κρέατος τοῦ σφαγιασθέντος ζῴου.

Κινηματ. τὴν Πέμπτην τῆς Διακαινησίμου (29 Ἀπριλίου 1965) εἰς Κάτω Ὁρεινῇ Σερρῶν. Ταιν. 120^μ. Ἀρ. εἰς. 34. Ἀρ. χ/φου 2946, σελ. 160-163.

9. — *Μουσικὰ καὶ ἠχητικὰ ὄργανα εἰς Κρήτην.*

Κινηματογράφησις τῆς κατασκευῆς καὶ τῆς ἠχητικῆς ἢ μουσικῆς ἀποδόσεως: α) τοῦ *θιαμπολιού* (αὐλοῦ) κατασκευαζομένου ἐκ καλάμου, ποιμενικοῦ μουσικοῦ ὄργανου. β) τῆς *μουνοῦρας*, ἀποτελουμένης ἐκ κελύφους κοχλίου καὶ ἴστοῦ ἀράχνης καὶ γ) τῆς *μουγκρινάρας* (ἥμισυ στάμνου μὲ τεταμένον ἐπὶ τοῦ ἀνοίγματος αὐτῆς εἰδικῶς κατεργασμένον δέρμα). Γίνεται χρῆσις τοῦ ὄργανου τούτου πρὸς ἀποδίωξιν τῶν ἀρκάλων (ἄσβῶν) ἐκ τῶν ἀμπέλων.

Κινηματ. εἰς Κρούαν Βρύσην Ρεθύμνης κατ' Ἰούλιον 1965. Ταιν. 30 μ. Ἀρ. εἰς. 35. Ἀρ. χ/φου 2955, σ. 307.

10. — *Χοροὶ Κρήτης.*

α) Σιγανὸς Πεντοζάλης. β) Πηδηκτὸς Πεντοζάλης. γ) Συρτὸς Ρεθεμνιώτικος. δ) Σούστα Ρεθεμνιώτικη.

Κινηματ. εἰς Κρούαν Βρύσην Ρεθύμνης κατ' Ἰούλιον 1965. Ταιν. 120 μ. Ἀρ. εἰς. 36. Ἀρ. χ/φου 2955, σελ. 308-309.

11. — *Οἱ Πιθαράδες τοῦ χωρίου Θραψανὸν Κρήτης.*

Κατασκευὴ πίθων καὶ ἄλλων πηλίνων σκευῶν ὑπὸ πιθαράδων ἐκ Θραψανοῦ τοῦ νομοῦ Ἡρακλείου εἰς ὑπαίθριον ἐργαστήριον, ἐγκατεστημένον παρὰ τὴν Γεωργικὴν Σχολὴν Ἀσωμάτων Ἀμαρίου Ρεθύμνης.

Κινηματ. παρὰ τὴν Γεωργικὴν Σχολὴν Ἀσωμάτων Ρεθύμνης τὴν 17-20 Αὐγούστου 1965. Ταιν. 280 μ. Ἀρ. εἰς. 37. Ἀρ. χ/φου 2954, σελ. 233-236.

Β' ΕΤΟΥΣ 1966¹ (ΑΝΝΕΣ 1966)1. — *Χοροὶ Εὐρυτανίας.*Οἱ λαϊκοὶ χοροὶ: α) τοῦ *Στέγγου*, β) *στά τρία*.Ὁ πρῶτος (τοῦ *Στέγγου*) ἐκτελεῖται εἰς τὸ χωρίον Σταυροπήγιον (πρόην Ἀμπλιανην) κατὰ τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας τῆς 26 Ἰουλίου, ἐκκλησ. πανηγύρεως τῆς Ἀγ. Παρασκευῆς, συνοδεῖα εἰδικῶν ἡσμάτων, τὰ ὅποια καλοῦνται «τραγούδια τοῦ *Στέγγου*».

Κινηματ. εἰς Σταυροπήγιον Εὐρυτανίας τὴν 26 καὶ 28 Ἰουλίου 1966. Ταίν. 90 μ. Ἀρ. εἰσ. 38 Α-Β. Ἀρ. χ/φου 3015, σ. 115.

2. — *Λαϊκὴ οἰκοδομία εἰς Σταυροπήγιον Εὐρυτανίας.*

Κινηματογράφησις τῆς ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς ἀπόψεως παλαιᾶς οἰκίας.

Κινηματ. εἰς Σταυροπήγιον κατ' Ἰούλιον 1966. Ταίν. 30 μ. Ἀρ. εἰσ. 39. Ἀρ. χ/φου 3015, σ. 116.

3. — *Ἐκ τοῦ φυσικοῦ βίου εἰς Σταυροπήγιον Εὐρυτανίας.*Κινηματογράφησις μεταφορᾶς ὕδατος διὰ τῆς *βορέλας* καὶ παρασκευῆς τοῦ ἄρτου (ζύμωσις καὶ κατασκευὴ, εἶτα ὄπτησις αὐτοῦ εἰς τὴν *γάστραν*).

Κινηματ. εἰς Σταυροπήγιον Εὐρυτανίας κατ' Ἰούλιον 1966. Ταίν. 30 μ. Ἀρ. εἰσ. 40. Ἀρ. χ/φου 3015, σ. 116.

4. — *Ἐκ τοῦ ποιμενικοῦ βίου εἰς Σταυροπήγιον Εὐρυτανίας.*

Κινηματογράφησις βοσκῆς αἰγοπροβάτων, ἀμέλξεως καὶ τυροκομίας.

Κινηματ. εἰς τὴν τοποθεσίαν Κερασά τοῦ ὄρειου ὄγκου τῆς Ὁξυᾶς (ὕψ. 1700 μ.), τὴν 29 Ἰουλίου 1966. Ταίν. 150 μ. Ἀρ. εἰσ. 41. Ἀρ. χ/φου 3015, σ. 117.

5. — *Τελετουργικὸς ἐορτασμὸς τοῦ γάμου εἰς Ἀνώγεια Μυλοποτάμου Κρήτης.*

Κινηματογράφησις τῶν διαφόρων φάσεων τῆς τελετῆς καὶ τοῦ ἐορτασμοῦ τοῦ γάμου ἐπὶ θήμερον, ἤτοι πρὸ, κατὰ καὶ μετὰ τὴν ἡμέραν τῆς στέψεως.

Κινηματ. εἰς Ἀνώγεια Μυλοποτάμου ἀπὸ τῆς 26-31 Αὐγούστου 1966. Ταίν. 460 μ. Ἀρ. εἰσ. 42. Ἀρ. χ/φου 3016, σελ. 5-16, 70-72.

6. — *Παρασκευὴ ψωμῶν τοῦ γάμου εἰς Ἀνώγεια Μυλοποτάμου Κρήτης.*Τὴν Παρασκευὴν πρὸ τῆς στέψεως κατὰ τὴν Κυριακὴν, γίνεται ἡ ζύμωσις καὶ παρασκευὴ τῶν εἰδικῶν γαμηλίων ἄρτων (*γαμοκούλουρων*) μὲ εἰδικὰς ἐπ' αὐτῶν διακοσμῆσεις διὰ ζύμης.

Κινηματ. εἰς Ἀνώγεια Μυλοποτάμου τὴν 26 Αὐγούστου 1966. Ταίν. 30 μ. Ἀρ. εἰσ. 43. Ἀρ. χ/φου 3016, σ. 73.

¹ Αἱ κινηματογραφήσεις ἐξετελέσθησαν ὑπὸ τοῦ συντάκτου *Γεωργ. Ν. Αἰκατερινίδου*. (Βλ. καὶ ἐκθεσὶν ἀνωτέρω, σελ. 331-343).

7. — *Χοροὶ Κρήτης.*

Ὁ χορὸς *Σούστα*, ὡς χορεύεται εἰς τὸ χωρίον Ζωνιανὰ Ρεθύμνης.

Κινηματ. τὴν 28 Αὐγούστου 1966 εἰς Ἀνώγεια Μυλοποτάμου. Ταινία ἔγχρωμος, 30 μ.
Ἄρ. εἰσ. 43. Ἄρ. χ/φου 3016, σ. 74.

8. — *Τρυγητὸς καὶ πάτημα (ἔκθλιμς) σταφυλῶν εἰς Κρήτην.*

Κινηματ. εἰς Ἀνώγεια Μυλοποτάμου κατ' Αὐγούστον 1966. Ταιν. 120 μ. Ἄρ. εἰσ. 45.
Ἄρ. χ/φου 3016, σ. 75.

9. — *Ἀγερωτοὶ παίδων τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων εἰς τὸν Δῆμον Νικαίας Ἀττικῆς.*

Παῖδες ψάλλουν τὰ Χριστουγεννιάτικα κάλαντα, κρούοντες ρυθμικῶς σιδηρὰ τρίγωνα.

Κινηματ. τὴν 24 Δεκεμβρίου 1966 εἰς τὸν Δῆμον Νικαίας, τέως Διοικ. Πρωτευούσης.
Ταιν. 40 μ. Ἄρ. εἰσ. 46. Ἄρ. χ/φου 3167, σ. 9.

10. — *Ἀγερωτοὶ μαθητῶν κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς Πρωτοχρονιάς εἰς Κορωπὶ Ἀττικῆς, Ψάλλονται τὰ Πρωτοχρονιάτικα κάλαντα.*

Κινηματ. τὴν 31 Δεκεμβρίου 1966 εἰς Κορωπίον τοῦ Δήμου Κορωπίας Ἀττικῆς. Ταιν. 40 μ. Ἄρ. εἰσ. 47. Ἄρ. χ/φου. 3167, σ. 10.